

Fylkesmannen i Vest-Agder

Retningslinjer for forvaltningen

Behandling av søknader om bruk av utenlandske treslag til juletreproduksjon, pyntegrøntproduksjon og skogbruksformål

Vest-Agder

Versjon pr. 24. september 2013

Forord

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål har som formål å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet.

Bruk av utenlandske treslag er viktig i kystskogbruket og selve grunnlaget for juletre- og pyntegrøntproduksjonen på Agder. Samtidig er fremmede arter en av de største globale truslene mot naturmangfold. Også i Norge er spredning av fremmede arter en utfordring og det er behov for gode regelverk og tiltak for å ivareta ulike hensyn.

Gjennom å regulere bruken av utenlandske treslag i skogbruket vil vi kunne sikre en forsvarlig bruk av disse naturressursene og i større grad ivareta hensynet til områder med verdifullt biologisk mangfold.

Landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen hos Fylkesmannen i Vest-Agder har i fellesskap utarbeidet disse retningslinjene. De skal bidra til en god og forutsigbar forvaltning av forskriften og legge til rette for at både næringsmessige og biologiske hensyn ivaretas.

Kristiansand, 24. september 2013

Dag Petter Sødal
landbruksdirektør

Ørnulf Haraldstad
miljøverndirektør

Innholdsfortegnelse

1.0	Bakgrunn	4
1.1	Lov- og forskriftsgrunnlag	4
1.2	Juletre- og pyntegrøntproduksjon i Vest-Agder.....	4
1.3	Naturmangfoldet i Vest-Agder	5
2.0	Behandling av søknader i Vest-Agder	6
2.1	Krav til søknaden	6
2.2	Ansvarlig myndighet	6
2.3	Fylkesmannens rolle	6
2.4	Kommunens rolle	7
2.5	Påklaging av vedtak	7
3.0	Vurderinger etter naturmangfoldloven (nml)	8
3.1	Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)	9
3.2	Føre-var-prinsippet (§ 9).....	9
3.3	Samlet belastning (§ 10)	9
3.4	Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)	10
3.5	Miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering (§ 12).....	10
4.0	Retningslinjer for utplanting til juletreproduksjon	11
5.0	Retningslinjer for utplanting til pyntegrøntproduksjon	12
6.0	Retningslinjer for utplanting til skogproduksjon	13
7.0	Internkontroll	14
8.0	Vedlegg	15
8.1	Eksempel på kartvedlegg med tillatt område for utplanting	15
8.2	Eksempel på skjema for internkontroll.....	16

1.0 Bakgrunn

Fra og med 1. juli 2012 må de som ønsker å plante ut utenlandske treslag til skogbruksformål søke Fylkesmannen om tillatelse.

1.1 Lov- og forskriftsgrunnlag

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål er fastsatt ved kongelig resolusjon 25. mai 2012 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 28, 30 og 31. Forskriften erstatter tilsvarende bestemmelser i bærekraftforskriften med hjemmel i skogbruksloven.

Formålet med forskriften er å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet. Forskriften gjelder utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål på norsk landterritorium, herunder til produksjon av juletrær og pyntegrønt.

Forskriften setter forbud mot utplanting av utenlandske treslag dersom det ikke foreligger tillatelse. Hver enkelt sak må vurderes i forhold til eventuelle uheldige følger på naturmangfoldet. En viktig del av kunnskapsgrunnlaget er risikovurderinger av artenes økologiske egenskaper i Artsdatabankens *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Vurderingen vil i tillegg basere seg på tilgjengelig kunnskap om området som skal tilplantes.

Miljøverndepartementet har utarbeidet *Veileder til forskrift for utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål* (oktober 2012). Veilederen gir føringer på hvordan forvaltningsmyndighetene skal behandle søknader om utsetting av fremmede treslag og forklarer og utdyper begreper og bestemmelser i forskriften. Veilederen har i seg selv ikke noen rettsvirkning.

1.2 Juletre- og pyntegrøntproduksjon i Vest-Agder

Juletreproduksjon er en næring i sterk fremgang og stortingsmeldingen *Velkommen til bords* (2011-2012) har en målsetting om å tidoble arealet med juletrær og et årlig planteomfang på 8-10 mill. juletreplanter. Satsing på juletre og pyntegrønt er også et tema i det regionale næringsprogrammet for Vest-Agder.

Med gode klimatiske forhold og et aktivt fagmiljø er Agder et av kjerneområdene for produksjon av juletre og pyntegrønt i Norge. Mesteparten av de ca. 500 tonn pyntegrønt som produseres i landet kommer fra Vest-Agder. Årlig plantes det 0,25 mill. juletreplanter på Agder, planter som med god utvikling kan gi en årlig omsetning på over 25 mill. kroner for skogeierne.

Stor etterspørsel og økende eksport medfører at mange norske produsenter er interessert i å øke juletreproduksjonen og Fylkesmannen i Vest-Agder ønsker å legge til rette for at næringsutøvere i fylket kan ta del i denne verdiskapingen.

Bilde 1. Julerefelt på Gyland i Flekkefjord.
Foto: Elisabeth Kaddan

1.3 Naturmangfoldet i Vest-Agder

Vest-Agder har stor variasjon i naturtyper fra artsrike edelløvskoger ved kysten til skrinne fjellområder med få arter. Innenfor kystsonen er det grunnfjellspregede og næringsfattige høydedrag med relativt få arter. De rike kulturlandskapsområdene er små og finnes særlig langs kysten og i dalbunnene.

Landbrukets kulturlandskap i Vest-Agder har utviklet seg i mer enn 5000 år og skapt et landskap rikt på både kulturminner og artsmangfold. Kystlynghei er en gammel kulturmarkstype som er i sterk tilbakegang i hele Vest-Europa og Vest-Agder danner østgrensen for kystlynghei i Norge. Slåttemark, slåttemyr og naturbeitemark er andre verdifulle naturtyper som er avhengig av tradisjonell drift (slått og beiting) for at artsmangfoldet skal opprettholdes.

Gjengroing av åpne arealer i lavlandet med både naturlig stedeagne arter og utenlandske treslag er et økende fenomen og en trussel mot artsmangfoldet. Spesielt sitkagran, som har vært plantet ut i kystnære områder siden 1950-tallet, er svært tilpasningsdyktig og trives godt i det milde klimaet. Gode spredningsegenskaper gjør at sitkagran regnes som en alvorlig trussel mot blant annet kystlynghei.

Totalt er det registrert 62 forskjellige naturtyper med til sammen 3305 forekomster i Vest-Agder pr. 23.9.2013. 781 arter i Vest-Agder er vurdert som truet eller sårbar på Norsk rødliste for arter 2010. Det er gjennomført en omfattende kartlegging av biologisk mangfold i fylket og alle kommuner er ferdige med første gangs kartlegging av naturtyper. De fleste kommuner har også foretatt kartlegging av viktige områder for vilt og andre arter, spesielt forekomster av rødlistearter. Data fra kartleggingene er tilgjengelige i www.naturbase.no.

Bilde 2. Spredning av sitkagran og utenlandske furuarter i viktige naturområder er en trussel mot det biologiske mangfoldet. Her fra Listastrendene landskapsvernområde i Farsund kommune. Foto: Elisabeth Kaddan

2.0 Behandling av søknader i Vest-Agder

2.1 Krav til søknaden

Søknaden må framsettes på standard søknadskjema utarbeidet av Miljødirektoratet. Lenke til søknadsskjemaet ligger på fylkesmannens nettside under Landbruk og mat/Skogbruk. Kartfesting av den omsøkte utsettingen må legges ved søknaden. Alle punkter merket med * må fylles ut, de resterende punktene er valgfrie. For søknader om utsetting for skogproduksjon må søker begrunne hvorfor treslaget ønskes benyttet og gevinsten ved å velge utenlandske treslag framfor norske.

Søknaden sendes Fylkesmannen i Vest-Agder minst 2 måneder før planlagt utsetting.

2.2 Ansvarlig myndighet

Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet etter forskriften. Miljødirektoratet har i medhold av forskriften § 4 delegert forvaltningsmyndighet etter forskriften § 5 (krav om tillatelse) og § 13 (tilbakekallinger av tillatelser) til Fylkesmannen. Delegeringen innebærer at Fylkesmannen behandler søknader og treffer enkeltvedtak om utsetting av utenlandske treslag. Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fylkesmannen.

Hos Fylkesmannen i Vest-Agder er landbruksavdelingen hovedsaksbehandler, men saksbehandlingen foregår i nært samarbeid med miljøvernavdelingen. Miljøvernavdelingen har ansvar for dialog med Miljødirektoratet og veiledning i eventuelle nettbaserte systemer. Kontaktinformasjon for saksbehandlere hos Fylkesmannen i Vest-Agder:

Landbruksavdelingen:

Fylkesskogmester Karl Gjermund S Damli, fmvakgd@fylkesmannen.no, telefon 38 17 61 93

Miljøvernavdelingen:

Senioringeniør Elisabeth Kaddan, fmvaeka@fylkesmannen.no, telefon 38 17 62 18

2.3 Fylkesmannens rolle

Fylkesmannen behandler søknadene etter hvert som de kommer inn fra søker og som hovedregel senest fire uker etter at de er mottatt. Svarbrev sendes søker på standardisert vedtaksbrev, med kopi til kommunen.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til utsetting, skal eventuelle uheldige følger for naturmangfoldet vektlegges. Det skal ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold.

Endelig tillatelse gis med eller uten vilkår, eller det kan gis avslag på søknad. Vedtak skal begrunnes.

Det kartfestede arealet digitaliseres og lagres på Fylkesmannens geodataserver. Fylkesmannen må utarbeide en skriftlig rutine for dette, med definisjon av hvilke egenskapsdata som skal legges på hvert geografiske objekt (for eksempel ID-tillatelse, tidspunkt for utplanting, art, «driftsstatus» m.m.) Datasettet bør vedlikeholdes fortløpende.

2.4 Kommunens rolle

Kommunen er ikke gitt noen myndighet i søknadsbehandlingen, men har en generell veiledningsrolle om skogbrukslovgivningen. Ved søknader om tilplanting av store arealer for juletre- og pyntegrøntproduksjon samt utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, er det ønskelig at en uttalelse fra kommunens skogbruksansvarlig vedlegges søknaden. I disse tilfellene bør kommunen, ev. veiledere i fagmiljøet, foreta en førstehåndsvurdering av omsøkte arter, formål og arealets egnethet. Kommunen bør også gjøre en vurdering av mulige sårbare naturforekomster i tilgrensende områder.

Tilplanting av jordbruksarealer (fulldyrka, overflatedyrka og innmarksbeite) krever omdisponering etter jordloven. Kommunen må da foreta en jordlovbehandling før søknaden sendes Fylkesmannen.

2.5 Påklaging av vedtak

Søker og andre kan påklage vedtaket til Miljødirektoratet. Saksbehandling av klagen skjer etter reglene i forvaltningsloven. Klage på et vedtak oversendes Fylkesmannen som kan oppheve eller endre vedtaket dersom den finner klagen berettiget. Dersom Fylkesmannen ikke finner grunn til å oppheve eller endre vedtaket, oversendes klagen til Miljødirektoratet.

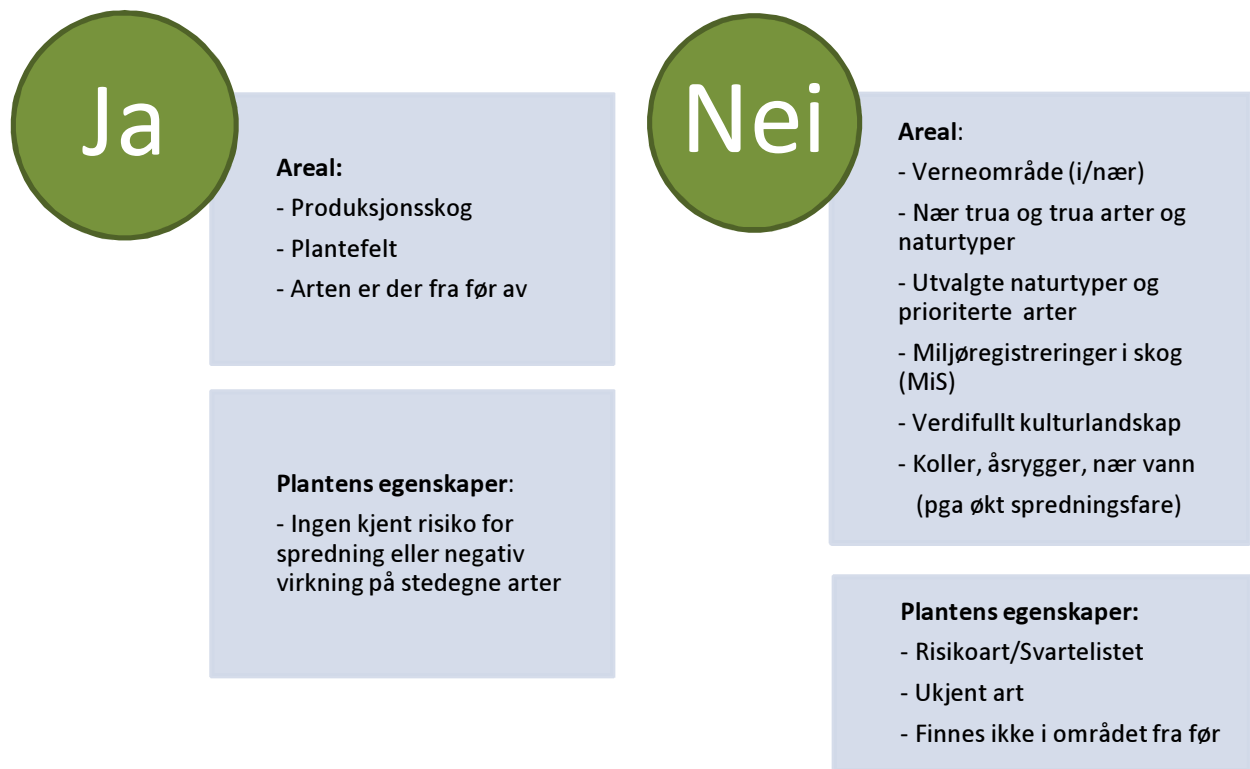
Bilde 3. Naturlig foryngelse av platanlønn etter rydding av skog på Værbak i Farsund kommune. Platanlønn er en fremmed art med status svært høy risiko på svartelista. Foto: Elisabeth Kaddan

3.0 Vurderinger etter naturmangfoldloven (nml)

Ifølge forskriften er det ikke hjemmel til å tillate utsetting som kan medføre vesentlige uheldige følger for naturmangfoldet (§ 7, 1. ledd, siste pkt. og nml § 30, 3. ledd). Dette gjelder ikke enhver tenkelig skade, kun alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet.

Tillatelse til utsetting kan gis på de vilkår som anses hensiktsmessige for å oppnå formålet med forskriften.

Prinsippene i nml §§ 8-12 skal være retningslinjer for skjønnsutøvelsen og ligge til grunn for saksbehandlingen. Før det gis tillatelse til utplanting må det gjøres en rekke vurderinger. Om tiltaket har uheldige følger avhenger blant annet av treslagets økologiske egenskaper og påvirkningen på naturmangfoldet i det aktuelle området. Det er merbelastningen på naturmangfoldet ved å bruke utenlandske treslag kontra norske treslag som skal vurderes, og ikke utplantingen i forhold til «et uberørt landskap». Figur 1 viser eksempler på vurderinger av det aktuelle arealet og plantenes egenskaper.

Figur 1. Eksempler på vurderinger av det aktuelle arealet og plantenes egenskaper.

Omfang av utsettingen, plassering og utforming av lokaliteten er sentralt i vurderingen. Dersom både arealet og plantens egenskaper havner under nei-kategorien, bør søknaden avslås.

3.1 Kunnskapsgrunnlaget (§ 8)

§ 8 sier noe om hvilket faktagrunnlag og vurderinger vi skal basere våre beslutninger på.

Sjekkliste:

- Hvilken kunnskap skal vi bruke og vektlegge?
- Hvilket naturmangfold (arter, naturtyper, landskap og økosystem) berøres?
- Hvordan er tilstanden til og utbredelsen av dette naturmangfoldet?
- Hva blir effektene på naturmangfoldet dersom utsettingen gjennomføres?

Lenker til aktuelle databaser:

Arealinformasjon i Kilden: www.kilden.skogoglandskap.no

Naturbase: www.naturbase.no

Fremmede arter i Artsdatabanken: www.databank.artsdatabanken.no/FremmedArt2012

Norsk Rødliste for arter og naturtyper: www.artsdatabanken.no

3.2 Føre-var-prinsippet (§ 9)

Forskriften sier eksplisitt at det ikke er hjemmel til å tillate utsetting som kan medføre vesentlige uheldige følger for naturmangfoldet. Disse bestemmelsene er dermed strengere enn føre-var-prinsippet.

Vurder likevel:

- Finnes det en mellomting av å gi tillatelse og å avslå helt?
- Kan tiltaket tillates på vilkår eller med bestemmelser som reduserer fare for vesentlige uheldige følger?
- Kommuniser med søker at en ut fra mangel på tilstrekkelig kunnskap vil avslå søknaden dersom søker ikke velger å innhente mer eller ny kunnskap.

3.3 Samlet belastning (§ 10)

*”En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet **er** eller **vil bli utsatt for.**”*

Formål: Hindre gradvis reduksjon av biologisk mangfold ved å se tidligere, nåværende og framtidig påvirkning i sammenheng.

Sjekkliste:

- Hvilke **tidligere og eksisterende** tiltak eller bruk utgjør en påvirkning på naturmangfoldet? Er området fra før av påvirket av utenlandske treslag?
- Hvilke **framtidige** tiltak og bruk som en har oversikt over i influensområdet kan utgjøre en påvirkning på naturmangfoldet?
- Hva vil den samlede belastningen (effekten) av utsettingen bli på naturmangfoldet (arter, naturtyper, økosystem) **i influensområdet?**
- Hvordan påvirkes dette naturmangfold **regionalt og på landsbasis**, jf. forvaltningsmålene for naturtyper og arter i §§ 4 og 5? Sjekk rødlistene!
- Stor, liten eller middels effekt på samlet belastning?

3.4 Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11)

Aktuell dersom omsøkte tiltak medfører eller har risiko for skade på naturmangfoldet. Tiltakshaver skal da dekke alle kostnader som måtte påløpe ved forebyggende eller gjenopprettende tiltak "dersom dette ikke er urimelig".

Vilkår i vedtak:

- Skaffe mer kunnskap
- Pålegg om overvåking, hogst før trærne frør seg
- Kostbar og tidkrevende teknikk, lokalisering eller driftsform
- Pålegg om retting eller avbøting av skade på naturmangfoldet

3.5 Miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering (§ 12)

For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det ifølge § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater – både i forhold til tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold.

Teknikk: Rensemeter, mekanismer, innsatsmetoder

Driftsmetoder: Tidspunkt for aktivitet, redskapsbruk og avbøtende tiltak, for eksempel tidspunkt for hogst, overvåking, internkontrolltiltak

Lokalisering: Vektlegge områder som medfører mindre risiko for spredning.

Bilde 4. Hogstmoden sitkagran i offentlig friluftsområde på Kjøpsøy, Lyngdal kommune. Rike forekomster av kulturminner i plantefeltet og vanskelig terreng driftsmessig gjør at det blir svært kostbart å få ut tømmeret. Sitkagranen sprer seg inn i verdifull kystlynghei på øya og er et hinder for friluftslivet. Foto: Elisabeth Kaddan

4.0 Retningslinjer for utplanting til juletreproduksjon

Tabell 1. Oversikt over noen aktuelle arter for juletreproduksjon og deres status i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Tabellen er ikke uttømmende.

Aktuelle arter	Latinsk navn	Status risikovurdering
Fjelledelgran	<i>Abies lasiocarpa</i>	Lav risiko (2)
Nordmannsgran	<i>Abies nordmannia</i>	Ikke vurdert (0)
Nobeledelgran	<i>Abies procera</i>	Lav risiko (2)
Koreaedelgran	<i>Abies koreana</i>	Lav risiko (2)
Sibiredelgran	<i>Abies sibirica</i>	Potensielt høy risiko (3)
Engelmansgran	<i>Picea engelmannii</i>	Lav risiko (2)

Viktige momenter

- Tillatelse kan gis for flere arter i samme søknad. Antall planter pr. art skal oppgis.
- Tillatelse kan gis for flere områder på eiendommen i samme søknad.
- Flerårige tillatelser kan gis, normalt inntil 5 år.
- Suppleringsplanting med nye juletrær av samme art i eldre juletrerefelt er tillatt, men krever søknad.

Standard vilkår

- Skogeier skal gjennom internkontroll etablere rutiner for å sikre at avvik fra tillatelsen eller forskriften ikke inntreffer. Dokumentasjon på internkontroll skal fremlegges på forespørsel (se kapittel 7 om internkontroll og vedlagt forslag til skjema).
- For å unngå fremtidig fare for frøspredning skal trærne som hovedregel hogges før de når 20 års alder og/eller høyde over 4 meter.
- Ved avvik fra bestemmelsene kan ansvarlig myndighet oppheve, endre eller sette nye vilkår i tillatelsen i samsvar med nml § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av arealene vil kostnader bli pålagt skogeier.

Bilde 5. Fra venstre: nordmannsgran, koreaedelgran og fjelledelgran. Foto: Elisabeth Kaddan og Gunnleiv Kaddan

5.0 Retningslinjer for utplanting til pyntegrøntproduksjon

Tabell 2. Oversikt over noen aktuelle arter for pyntegrøntproduksjon og deres status i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Tabellen er ikke uttømmende.

Aktuelle arter	Latinsk navn	Status risikovurdering
Nobeledelgran	<i>Abies procera</i>	Lav risiko
Lawsonsypress	<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Lav risiko
Blåkristtorn	<i>Ilex x meserveae</i>	Ikke vurdert
Buksbom	<i>Buxus sempervirens</i>	Lav risiko

Viktige momenter

- Tillatelse kan gis for flere arter i samme søknad. Antall planter pr. art skal oppgis.
- Tillatelse kan gis for flere områder på eiendommen i samme søknad.
- Suppleringsplanting med samme treslag innenfor eksisterende pyntegrøntfelt er tillatt, men krever søknad.
- Tilplanting av arealer hvor det tidligere har vært benyttet samme treslag som omsøkt skal normalt kunne godkjennes.
- Tilplanting av nye arealer med utenlandske treslag vil normal vurderes noe strengere.
- Søknader som omfatter treslag med høy eller svært høy risiko vurderes strengere enn treslag med lavere risiko.
- Det er større krav til dokumentasjon og vurdering av nytte/egnetet for trær med høy eller svært høy risiko.

Standard vilkår

- Skogeier skal gjennom internkontroll etablere rutiner for å sikre at avvik fra tillatelsen eller forskriften ikke inntreffer. Dokumentasjon på internkontroll skal fremlegges på forespørsel (se kapittel 7 om internkontroll og vedlagt forslag til skjema).
- Trærne skal hogges når pyntegrøntproduksjonen opphører.
- Ved avvik fra bestemmelsene kan ansvarlig myndighet oppheve, endre eller sette nye vilkår i tillatelsen i samsvar med nml § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av arealene vil kostnader bli pålagt skogeier.

Bilde 6. Fra venstre blåkristtorn «Blue Princess» og nobeledelgran. Foto: Gunnleiv Kaddan

6.0 Retningslinjer for utplanting til skogproduksjon

Tabell 3. Oversikt over noen aktuelle arter for skogproduksjon og deres status i *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Tabellen er ikke uttømmende.

Aktuelle arter	Latinsk navn	Status risikovurdering
Sitkagran	<i>Picea sitchensis</i>	Svært høy risiko (5)
Europalerk	<i>Larix decidua</i>	Svært høy risiko (5)
Vestamerikansk hemlokk	<i>Tsuga heterophylla</i>	Svært høy risiko (5)
Vanlig edelgran	<i>Abies alba</i>	Høy risiko (4)
Contortafuru (vrifuru)	<i>Pinus contorta</i>	Potensielt høy risiko (3)
Douglasgran	<i>Pseudotsuga menziesii</i>	Lav risiko (2)
Lutzgran	<i>Picea lutzii</i>	Lav risiko (2)

Viktige momenter

- Tillatelse kan gis for flere arter i samme søknad. Antall planter pr. art skal oppgis.
- Tillatelser kan gis for flere områder på eiendommen i samme søknad. Utplantingen må være feltvis og ikke spredt over større områder.
- Foryngelse av arealer hvor det tidligere har stått samme treslag som omsøkt skal normalt kunne godkjennes. Ved bruk av arter med høy og svært høy risiko for spredning må søknadene vurderes enkeltvis.
- Tilplanting av nye arealer med utenlandske treslag vil normal vurderes noe strengere.
- Der utvalgte naturtyper og prioriterte arter finnes i nærhet til felt, skal hensynet til naturverdiene tillegges større vekt. Dette gjelder spesielt kystlynghei/sitkagran.
- Søker må begrunne bruken av omsøkte treslag og kunne vise til en nytte-kostnadsvurdering ved bruk av omsøkte treslag i forhold til alternative norske treslag.

Standard vilkår

- Skogeier skal gjennom internkontroll etablere rutiner for å sikre at avvik fra tillatelsen eller forskriften ikke inntreffer. Dokumentasjon på internkontroll skal fremlegges på forespørsel (se kapittel 7 om internkontroll og vedlagt forslag til skjema).
- Trærne skal hogges senest ved biologisk hogstmoden alder (hogstklasse 5).
- Det skal ikke settes igjen livsløpstre av utenlandske treslag ved hogst.
- Ved avvik fra bestemmelsene kan ansvarlig myndighet oppheve, endre eller sette nye vilkår i tillatelsen i samsvar med nml § 67. Ved eventuelt pålegg om tilbakeføring av arealene vil kostnader bli pålagt skogeier.

Bilde 7. Til venstre: hogstmoden nobeledelgran. Foto: Gunnleiv Kaddan. Til høyre: avvirkning av sitkagranfelt i Kalven, Hidra i Flekkefjord kommune. Foto: Elisabeth Kaddan

7.0 Internkontroll

Den som har fått tillatelse til utplanting etter forskriften har ansvar for at alle vilkår knyttet til tillatelsen og det aktuelle regelverket følges. Ifølge § 10 skal det etableres en internkontroll for å sikre rutiner, blant annet i forhold til kontroll i felt.

Internkontrollen skal:

- iverksettes senest når utplanting finner sted
- dokumentere hvem som har ansvar, hva som skal gjøres for å følge regelverket og hvordan de viktigste oppgavene skal løses
- tilpasses omfanget av utplantingen/næringens størrelse. Det settes større krav til internkontroll hos store virksomheter enn små
- sikre at tiltak blir gjennomført på riktig måte
- gi grunnlag for forbedringstiltak dersom det oppstår uønskede situasjoner.

Ansvarlig myndighet kan kontrollere at det er etablert system for internkontroll.

For foretak som mottar produksjonstilskudd kan internkontrollen inngå i Miljøplan. Dokumentasjon knyttet til miljøplanen skal oppbevares på foretaket og være tilgjengelig i 10 år etter planårets slutt. Skjema for internkontroll kan også inngå i skogbruksplanen.

Bilde 8. Over 100 år gammel edelgran i Mandal. Internkontroll skal sikre at fremtidige utplantinger av utenlandske treslag ikke når denne dimensjonen. Foto: Gunnleiv Kaddan

8.0 Vedlegg

8.1 Eksempel på kartvedlegg med tillatt område for utplanting

<p>0 20 40 60m</p> <p>Målestokk 1 : 2500 ved A4 utskrift</p> <p>Utskriftsdato: 28.09.2012</p>	<p>TEGNFORKLARING</p> <ul style="list-style-type: none"> Fulldyrka jord Overflate dyrka jord Innamarkabelt Produktiv skog Andre markslag Bebygg, samt uarn, bre ikke klassifiser i Sum: 	<p>AREALTALL (DEKAR)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>1,7</td><td></td></tr> <tr><td>0,0</td><td></td></tr> <tr><td><u>5,4</u></td><td><u>7,1</u></td></tr> <tr><td>125,0</td><td>125,0</td></tr> <tr><td>975,8</td><td></td></tr> <tr><td><u>2,8</u></td><td><u>978,6</u></td></tr> <tr><td>0,0</td><td></td></tr> <tr><td><u>1111,7</u></td><td><u>1111,7</u></td></tr> </table>	1,7		0,0		<u>5,4</u>	<u>7,1</u>	125,0	125,0	975,8		<u>2,8</u>	<u>978,6</u>	0,0		<u>1111,7</u>	<u>1111,7</u>	<p>Karte viser en presentasjon av utgitt type gjødsel for utgitt jordområde.</p> <p>I tillegg vises bakgrunnskart for gjenkjenning.</p> <p>Arealet ikke viser arealer i dekar av de ulike arealklassene for jordområdene.</p> <p>Det kan forekomme avrundingsforskjeller i arealværdier.</p> <p>Ajourføring behøver meldes til kommunen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Markslagsgrenser Bøndomsgrenser
1,7																			
0,0																			
<u>5,4</u>	<u>7,1</u>																		
125,0	125,0																		
975,8																			
<u>2,8</u>	<u>978,6</u>																		
0,0																			
<u>1111,7</u>	<u>1111,7</u>																		

8.2 Eksempel på skjema for internkontroll

1. Grunnopplysninger						
Hovednummer (Gnr/Bnr/Fnr)		Foretakets organisasjonsnummer			Fødselsnr. (innehaver enkeltmannsforetak)	
Søkerens navn (etternavn, fornavn)					Telefon	
E-postadresse						
Adresse		Postnr.			Poststed	
2. Tillatelsen gjelder						
Juletre	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr
Pyntegrønt	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr
Skogproduksjon	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr

*Risiko L=lav, M= middels, H= høy

3. Tilgrensende arealer av eiendommen som tidligere er tilplantet med utenlandske treslag						
Juletre	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr
Pyntegrønt	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr
Skogproduksjon	Arter	Antall	Areal, da	*Risiko	Teig nr	Kartvedlegg nr

4. Rutiner for å kartlegge og vurdere risiko ved tiltaket – også for tidligere utsatte utenlandske treslag på tilgrensede arealer på eiendommen

Beskrivelse	

5. Rutiner for hindre uønsket spredning av utenlandske treslag	
Beskrivelse	
6. Prosedyre for tiltak ved eventuell spredning av utenlandske treslag - varslingsplikt	
Beskrivelse	
<u>Telefonliste kontaktpersoner:</u> Fylkesmannen i Vest-Agder, tlf: 38 17 67 00 Skogbruksansvarlig i kommunen, tlf: Kontaktperson i lokallag, tlf:	
7. Rutine for informasjon til eventuell ny eier ved overdragelse av eiendommen	
Ny eier skal varsles om eksisterende tillatelser og vilkår.	
8. Informasjon til tredjepart for virksomheter hvor det hverken er den som har fått tillatelse til utsetting eller hans/hennes ansatte som forestår utsettingen.	
Beskrivelse	
Vedlegg	
Tillatelser fra Fylkesmannen og tidligere tillatelser fra kommunen etter Skogloven og bærekraftforskriften 1. 2. 3. 4. 5. 6.	
Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål http://www.lovddata.no/ltavd1/filer/sf-20120525-0460.html	